

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyně Olgou Stránskou v právní věci žalobce: **X**, nar. x. x. xxxx, státní příslušnost Ukrajina, t.č. X, X, zastoupený JUDr. Petrem Novotným, advokátem se sídlem Slezská 36, 120 00 Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR (Odbor azylové a migrační politiky)**, pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2015, č. j. OAM-797/ZA-ZA04-P06-2015, o udělení mezinárodní ochrany,

t a k t o :

- I. Žaloba se v části týkající se neudělení doplňkové ochrany žalobci podle § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky ze dne 19. 11. 2015, č. j. OAM-797/ZA-ZA04-P06-2015, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, §13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce namítl, že lze mít za prokázané, že v jeho domovské vlasti na Ukrajině v současné době probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt. Je proto současně dána i jeho důvodná obava, že v případě návratu do vlasti bude reálně ohrožen na svém životě, a to s ohledem na nucený odvod do armády (na základě povolávacího rozkazu) a následné riziko nasazení do bojových operací.

Dále uvedl, že přestože faktické boje zatím probíhají převážně ve východní části země, nelze zlehčovat situaci v západní části země, neboť v červenci 2015 došlo k opakovaným násilnostem, jejichž oběťmi se stali nevinní civilisté právě na západě Ukrajiny a média v této souvislosti informovala nejen o aktuálních bojích mezi vládou a Právým sektorem v Mukačevu, ale rovněž o násilnostech ve Lvově, kde vybuchly v důsledku činnosti Pravého sektoru dvě nálože, které si vyžádaly řadu zraněných.

Žalobce shrnul, že je přesvědčen o tom, že návratem na Ukrajinu by byl v současné době reálně ohrožen jeho život v důsledku přetrvávajícího ozbrojeného vnitrostátního konfliktu, a proto přinejmenším splňuje podmínky pro udělení tzv. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Z těchto důvodů navrhl, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že podle ustálené judikatury nelze odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, považovat bez dalšího za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím. Dále uvedl, že z informace MZV ČR čj. 115045-LTP, ze dne 9. 10. 2015, vyplývá, že za poslední rok byl zaznamenán výrazný pozitivní posun v standardizaci systému výkonu vojenské služby a v systému vysílání do oblasti bojů na východě země (ATO), včetně v přístupu státních orgánů k postihu za nenastoupení k vojenské službě v rámci částečné mobilizace. Z informace zpracované vojenským úsekem při ZÚ ČR Kyjev vyplývá, že do zóny ATO mohou být nadále vysíláni pouze dobrovolníci, kteří absolvuji tříměsíční výcvik. Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu k nástupu do armády není nově zřízenou vojenskou prokuraturou kvalifikováno jako trestný čin. Pokud ale osoba, která převezme povolávací rozkaz, do armády nenastoupí, je ohrožena trestem odnětí svobody na 2 až 5 let. V praxi je uplatňován a dodržován i zákon o civilní službě, který zavedl institut alternativní služby pro případ odmítnutí použití zbraně, např. z náboženských důvodů, a to výkonem vojenské služby v nemocnicích. S ohledem na shora uvedené se argumentace žalujícího ve věci pronásledování ze strany státních orgánů z důvodů vyhýbání se výkonu vojenské služby v zemi původu jeví jako lichá.

Rovněž uvedl, že žalobce nelze subsumovat do okruhu osob, kterým hrozí vážné individuální ohrožení života nebo tělesné integrity ze strany orgánů země jeho původu a není ani představitelem žádné rizikové skupiny, a tudíž nebyla prokázána dostatečná míra individualizace jemu hrozícího svévolného násilí vyžadovaná v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Proto navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Dne 2. 12. 2016 vydal Krajský soud v Praze rozsudek č. j. 49 Az 113/2015-33, kterým napadené rozhodnutí žalovaného zrušil, pokud jde o neudělení doplňkové ochrany (výrok I.), a ve zbytku žalobu zamítl (výrok II.). Proti výroku I. tohoto rozsudku podal žalovaný kasační

stížnost, o které rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 34/2017-26, tak, že výrok I. tohoto rozsudku zrušil a vrátil věc soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění zrušujícího rozsudku dospěl NSS k závěru, že skutkový stav byl žalovaným v řízení zjištěn dostatečně.

Ze správního spisu zjistil soud následující skutečnosti:

Dne 15. 9. 2015 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále jen ČR), ve které uvedl, že je státním příslušníkem Ukrajiny, ukrajinské národnosti a hlásí se ke křesťanskému náboženskému vyznání pravoslavné církve. On sám ani nikdo z rodiny není, a nikdy nebyl, členem žádné politické strany, ani jiné organizace. Je svobodný, na území ČR počítá s pomocí tří bratřanců. Jeho bratřanci X X a X X disponují trvalým pobytem a bydlí v X, bratranec X X je občanem ČR a žije rovněž v X. Na území Ukrajiny má žadatel sestru X X, nar. x. x. xxxx, která bydlí ve městě X, Rachovský okres, kde žijí rovněž jeho rodiče X X a X X. Z Ukrajiny naposledy odcestoval dne 27. 8. 2015, do té doby bydlel ve městě X, ulice X, v Rachovském okrese, Zakarpatská oblast, na jiných místech v Ukrajině nikdy nepobýval. Od srpna 2010 opakovaně jezdil pracovně do Polska, konkrétně tam pobýval od srpna do listopadu 2010, od června do srpna roku 2011, od března do července roku 2015, a naposledy v srpnu v roce 2015, ostatní části roku bydlel vždy na Ukrajině. Dosáhl vysokoškolského vzdělání, doklady o vzdělání u sebe nicméně nemá. V současné době nedisponuje žádnými finančními prostředky, nemá žádný movitý či nemovitý majetek, a rovněž nemá nárok na žádné dávky ani jinou materiální pomoc. Svou zemi naposledy opustil v srpnu 2015 autobusem přes Polsko na české vízum na pozvání a platný ukrajinský cestovní pas. K důvodům opuštění své vlasti sdělil, že nyní předvolávají do armády lidi stejně staré, jako je i on sám, a on se do armády obává jít. Pokud je někdo povolán do armády, je ihned odveden na frontu. Lidé, kteří odmítnou nastoupit na vojnu, mohou být postaveni před soud. U nich na Zakarpatí už to také začalo, jelikož byly v Mukačevu přestřelky Pravého sektoru. Vízum do ČR si vyřídil na základě pozvání a sám si je zajistil na konzulátu ve Lvově. ČR označil za svou cílovou zemi, přičemž vyjádřil domněnku, že by zde mohl studovat, mohl by zde sportovat, především by mohl hrát fotbal, který hrál ve své zemi za Užhorod. V ČR již jedenkrát v minulosti byl, a to v roce 2006 z důvodu návštěvy. K motivům podání žádosti o mezinárodní ochranu sdělil, že se bojí války a bojí se jít na vojnu. Lidé tam zabíjejí, a on to dělat nemůže. Na dotaz, čeho se obává v případě svého návratu do vlasti, uvedl, že se bojí, aby jej ihned neodvedli do války, nebo by jej mohli uvěznit. Ve vlastnoručně psaném prohlášení, které je součástí žádosti o mezinárodní ochranu, zopakoval, že chce zůstat v ČR, protože je v jeho vlasti válka a jeho odvádějí do války. Nechce být zabitý, a ani on sám nemůže nikoho zabít. Pokud odmítne odvod, může být odsouzený.

V průběhu pohovoru, žalobce na dotaz správního orgánu, z jakého důvodu se vojenská povinnost na Ukrajině týká právě jeho osoby, odpověděl, že on má vojenskou povinnost a již tři předvolání na vojnu obdržel. První předvolání dostal na své jméno na začátku roku 2015, druhé asi měsíc poté, a třetí na začátku srpna roku 2015. Předvolání nikdy osobně nepřevzal, jelikož byla doručena na městský úřad, odkud ho o jejich doručení informovali. On sám si pro předvolání nešel, neboť by jej rovnou poslali do války. Všechny mladé lidi posílají hned na frontu. Muži jsou nejdříve posíláni na dva týdny na výcvik, a poté hned na frontu, což ví od

lidí z okolí. Když předvolání nepřevzal, začali k němu domů chodit lidé z vojenské správy, ale on jim neotvíral dveře a nemluvil s nimi. Odvádějí i lidi na ulici a staré lidi do 50 let. První předvolání obdržel již na začátku roku 2015, ale jeho matka lidem z vojenské správy říkala, že není doma. Pobýval i nějakou dobu v Polsku, a tudíž se mu dařilo kontaktu s lidmi z vojenské správy vyhýbat. Nyní už ani nepouští lidi přes hranice. Následně potvrdil, že jediným skutečným důvodem jeho odjezdu z Ukrajiny je válka, jiný motiv k odchodu z vlasti neměl. Následně byl dotázán, jak konkrétně se jeho osoby týkají události v Mukačevu, o kterých dříve hovořil, na což odpověděl, že Mukačevo je blízko, události postupují, a podle něj se jedná o jednu oblast. Může to začít v oblasti jeho bydliště nebo v Chustu, jelikož Pravý sektor je všude. V Mukačevu v červenci zabili civilisty, zapálili auta, domy a byty. Sám ale neví, proč se tento incident odehrál. Podle něj v místě zemřelo mnoho civilistů, někteří zůstali invalidy, a on má obavu, aby to v budoucnu nezasáhlo i jejich vesnici. Od tohoto incidentu se tam stále něco děje, protože lidé, kteří to udělali, se rozutekli do hor, a nyní jsou hledaní. Může se stát, že člověk jede po ulici a je na něho hozený granát, a on se bojí o svůj život, protože se nechce stát invalidou. Uvedl, že jelikož se vyhýbá předvolání na vojnu, tak může být vězněn. Může být na ulici namátkově kontrolován, mohou zjistit, že má splnit vojenskou povinnost, mohou i zjistit, že mu byla zaslaná předvolání, a následně bude odveden. Je možné, že bude vyhlášen válečný stav, přijdou k někomu domů, zabaví veškerý majetek, a můžou ho i zabít.

Dne 19. 11. 2015 rozhodl žalovaný podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, zejména pokud se povinnost nastoupit do armády týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení. Branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, což uznává nejen Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951 (dále jen Ženevská konvence), ale i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle Ženevské konvence není ani vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce, byť by byla trestná, důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků (Ženeva 1951) a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků (New York 1967), vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v září roku 1979, „*člověk jasně není uprchlíkem, pokud jeho jediným důvodem pro dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby je jeho averze vůči vojenské službě*“.

Rovněž uvedl, že podle Informace MZV ČR č. j. 115045-LPTP, ze dne 9. října 2015, vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu samo o sobě není kvalifikováno jako trestný čin. Až pokud povolaný nenastoupí po převzetí povolávacího rozkazu, jedná se o čin odpírání, za který hrozí 2 - 5 let odnětí svobody.

Dále žalovaný uvedl, že není žádný důvod domnívat se, že by se stav zhoršené bezpečnostní situace panující ve dvou z celkového počtu 24 oblastí, na něž je Ukrajina administrativně rozdělena, rozšířil i do dalších částí země. Konkrétně se jedná o ozbrojené střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty v části Doněcké a Luhanské oblasti. Ve zbytku země je bezpečnostní situace nezměněná a zcela stabilní.

Žadatel pochází ze západní části země, konkrétně z Rachovského rajónu, kde k ozbrojeným střetům nedochází a které se zmíněná zhoršená bezpečnostní situace vůbec netýká. Správní orgán konstatoval, že v případě žalobce neshledal při návratu do vlasti odůvodněný strach z pronásledování z důvodů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu a azyl mu proto neudělil.

Správní orgán se dále zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný by měl být schopný se sám o sebe postarat, v místě bydliště má dosud svou sestru a rodiče, má tedy v případě návratu zázemí. Správní orgán zdůraznil, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a azyl podle § 14 zákona o azylu mu neudělil.

Ve vztahu k existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a 14b zákona o azylu správní orgán vycházel především z výpovědi žalobce a dále ze shromážděných informací o zemi původu. Po prostudování materiálů, které žalobce předložil, správní orgán dospěl k závěru, že doložené články se přímo netýkají osoby žalobce, pouze předkládají jednotlivé události a incidenty v zemi původu. Doložené materiály nesvědčí ani o žádných problémech, které by žalobce ve vlasti pociťoval, z hlediska správního orgánu nemohou mít žádný vliv na samotné meritorní posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

Soud posoudil žalobu vázán závazným právním názorem NSS (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 2 s. ř. s. a Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany). Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.

Článek 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, nebyl do českého právního řádu promítnut, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula. Jelikož je požadavek čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU dostatečně určitý, je nutno mu přiznat vertikální přímý účinek a projednávané věci jej aplikovat i při absenci odpovídající vnitrostátní právní úpravy (srovnej rozsudky Evropského soudního dvora C-26/62 *Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen*, C-9/70 *Franz Grad v. Finanzamt Traunstein* nebo C-41/74 *Van Duyn v. Home Office*).

Žalobce namítl, že namítl, že lze mít za prokázané, že v jeho domovské vlasti na Ukrajině v současné době probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt. Je tak současně dána i důvodná obava, že v případě návratu do vlasti bude žalobce reálně ohrožen na svém životě, a to s ohledem na nucený odvod do armády (na základě povolávacího rozkazu) a následné riziko nasazení do bojových operací. Této námitce soud nepřisvědčil, a to vzhledem k závaznému právnímu názoru NSS, který ve svém zrušujícím rozsudku uvedl, že „*Pokud jde o obavu žalobce z výkonu vojenské služby, pak tato obava není sama o sobě azylově relevantním důvodem. Odkázat lze na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, sp. zn. 6 A 509/94, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004*

- 49, či na rozsudek téhož soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, kde uvedl: „Samotné odmítání odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“ Branná povinnost sama o sobě je zcela legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany. Potenciálně hrozící trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby rovněž nezakládá azylově relevantní důvody automaticky, ale jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv. Takové skutečnosti však z podkladů shromážděných stěžovatelem nevyplynuly a ani žalobce je netvrdil“.

Pokud jde o bezpečnostní situaci na Ukrajině, soud je toho názoru, že závěr žalovaného (lokalizace konfliktu na východní část země, stabilní situace na západní Ukrajině) je podepřen obsahem správního spisu a ani od vydání napadeného rozhodnutí nedošlo na Ukrajině k takovým změnám, které by tento závěr zpochybnil. Ukrajina se v současné době nenachází ve stavu tzv. totálního konfliktu a oblasti západní Ukrajiny, kde žalobce žil do svého odjezdu do ČR a kde má rodinné zázemí, je oblastí stabilní, v níž žalobci žádná azylově relevantní újma nehrozí. Ojedinelé excesy v Mukačevu a ve Lvově, na který žalobce poukazuje, na tomto závěru nemohou nic změnit (viz např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 11. 2. 2016, č. j. 9 Azs 287/2015 – 20, či ze dne 13. 9. 2016, č. j. 7 Azs 105/2016 – 36). Soud tak shrnuje, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu a žalovaný tedy nepochybil, pokud rozhodl o jejím neudělení.

Žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu v části týkající se neudělení doplňkové ochrany jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Pro úplnost soud dodává, že výrok II. rozsudku č. j. 49 Az 113/2015-33, kterým byla žaloba zamítnuta v části týkající se neudělení azylu (§ 12, § 13 a § 14 zákona o azylu) nebyl napaden kasační stížností a je tedy již v právní moci. Z toho důvodu soud o této části žaloby již znovu nerozhodoval.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek,

je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. 6. 2017

Olga Stránská, v.r.
samosoudkyně

Za správnost: Alena Lébllová